

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันสถานศึกษาได้ประสบปัญหากับนักเรียน นักศึกษาก่อความไม่สงบทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างมาก มีการก่อเหตุทะเลาะวิวาท ชกพวกทำร้ายร่างกายกัน บางครั้งมีความรุนแรงถึงขั้นต้องเสียชีวิต บาดเจ็บสาหัสถึงพิการ ซึ่งมีปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ เช่น ข่าวจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ประจำวันเสาร์ที่ 29 พฤษภาคม 2536 ได้เสนอหัวข้อข่าวว่า "นักเรียนอาชีวะเสื้อสีแดงเลือดหมูจับกลุ่มไล่ต้อนักเรียนอาชีวะต่างถิ่นที่มาคนเดียวหรือน้อยคนเป็นประจำ ชาวบ้านเห็นแล้วสมเพชเต็มที่" (เดลินิวส์, 2536 : 4) หรือข่าวจากหนังสือพิมพ์มติชน ประจำวันพุธที่ 16 มิถุนายน 2536 ได้เสนอหัวข้อข่าวว่า "รับน้องนักศึกษาที่ 1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โหด ไร้อัจฉริยะ" (มติชน, 2536 : 16) จากข่าวที่กล่าวมานี้สร้างความเสียหายต่อสถาบันการศึกษาที่เป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่ง จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนด้วยการจัดกิจกรรมเสริมสร้างให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น สร้างความเป็นผู้นำ ดังที่เบสส์สันท์ และกลอสไมเออร์ (Blount and Klausmier, 1986 อ้างอิงจาก สุโขทัยธรรมาธิราช, 2525 : 382) กล่าวไว้ว่า กิจกรรมนักศึกษาจะช่วยพัฒนาความเป็นผู้นำ รู้จักเคารพนับถือผู้อื่น มีสุขภาพดี มีความสุข มีทักษะในการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่มั่นคง สร้างค่านิยมที่เหมาะสม สร้างสัมพันธ์ภาพกับคนด้วยกันหรือต่างวัยได้ เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ อีกทั้งช่วยให้ได้มีโอกาสทำงานร่วมกับเพื่อนนักเรียน ครูอาจารย์ และบุคคลต่าง ๆ ในชุมชน และสามารถที่จะดำรงตนได้อย่างมีความสุข จากคำกล่าวนี้จะเห็นได้ว่า กิจกรรมนักศึกษานั้น มีความสำคัญ

อย่างยิ่งที่จะสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นได้ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาของคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2525 : 57-58) พบว่า กลุ่มสถานศึกษาต่าง ๆ คือ วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาลัยครู วิทยาลัยเอกชน และมหาวิทยาลัย มีปัญหาในการจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้ คือ ปัญหาขาดงบประมาณ ขาดอุปกรณ์ ขาดสถานที่ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และกฎระเบียบไม่เอื้ออำนวยให้จัดกิจกรรม ชีรพงศ์ ประสงค์ลาภ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พบว่า งบประมาณเป็นปัญหาสำคัญที่สุดในการจัดและดำเนินงานกิจกรรม นักศึกษาในวิทยาลัย รองลงมาคือปัญหาในด้านเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา อุปกรณ์และสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมนักศึกษา ตามลำดับ คณิงนิจ นาสมใจ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตภาคเหนือ พบว่า ปัญหาการบริหารงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษายู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก

วิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา ซึ่งประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิค

วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเกษตรกรรม วิทยาลัยศิลปหัตถกรรม วิทยาลัยประมง วิทยาลัยการอาชีพ และวิทยาลัยสารพัดช่าง มีภารกิจในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีวะและประเภทวิชาชีพต่าง ๆ ในการผลิตกำลังคนที่มีฝีมือเข้าสู่ตลาดแรงงานตาม แนวโน้มความเปลี่ยนแปลง โครงสร้างทางระบบเศรษฐกิจและสังคม ไปสู่สาขาการผลิตด้านอุตสาหกรรม บริการ และการเกษตรสมัยใหม่ยิ่งขึ้น กรมอาชีวศึกษา (2529 : 4) ได้ออกระเบียบว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา ได้แบ่งงานการบริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวางแผนและพัฒนา ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา และฝ่ายส่งเสริมการศึกษา

ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา นับว่าเป็นหัวใจของสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาจะเน้นศูนย์กลางที่ตัวนักเรียนนักศึกษาไม่ว่าจะเป็นงบประมาณในการดำเนินงาน บุคลากร ครุภัณฑ์ อาคารสิ่งก่อสร้าง ฯลฯ ล้วนสนับสนุนการเรียนการสอนทั้งนั้น การแบ่งงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา แบ่งเป็น 5 งาน คือ งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานโครงการพิเศษ งานปกครอง และงานสวัสดิการพยาบาลและหอพัก ซึ่งลักษณะ

งานต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นงานที่ช่วยสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน นักศึกษาในระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ ให้สามารถเรียนรู้ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ สามารถเข้าสู่สังคมกับผู้อื่นได้ และเป็นพลเมืองดี มีความประพฤติเรียบร้อย สามารถเล่าเรียนจบตามหลักสูตร พอที่จะไปประกอบอาชีพได้

กรมอาชีวศึกษา (2531 : 3) ได้ชี้ให้เห็นว่า กิจกรรมนักเรียนนักศึกษา จะมีส่วนช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนนักศึกษามีพัฒนาการที่สมบูรณ์ขึ้น เฉพาะอย่างยิ่งการเสริมสร้างในด้านเจตคติ และคุณธรรม (Affective Domain) ควบคู่ไป กับความรู้และทักษะ (Cognitive and Psychomotor Domain) ซึ่งการพัฒนาในส่วน ทั้ง 3 นี้จะต้องควบคู่กันไป หากพัฒนาสำเร็จในส่วนหนึ่งส่วนใด หรือล้มเหลวใน ส่วนหนึ่งส่วนใด จะมีผลกระทบส่วนอื่นด้วยเสมอ

จากปัญหาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหาร ของสถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ มีความสนใจอย่างยิ่งที่จะ ศึกษาระดับการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาของสถานศึกษาใน สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการ บริหารและแก้ไขปัญหาของการบริหารงานกิจการนักเรียนนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาของฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ตามทัศนะของนักเรียน นักศึกษา ใน 4 งาน คือ งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา งานปกครอง และงานสวัสดิการพยาบาล
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาของสถาน ศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ระหว่างทัศนะของนักเรียนนักศึกษา สังกัด กองการศึกษามอเซิป กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กองวิทยาลัยเทคนิค และกองวิทยาลัย เกษตรกรรม
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาของสถาน

ศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ระหว่างทัศนะของนักเรียนนักศึกษาชายและหญิง

4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้

สมมุติฐานการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนนักศึกษาของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ระหว่างทัศนะของนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกองการศึกษาอาชีพ กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กองวิทยาลัยเทคนิค และกองวิทยาลัยเกษตรกรรม มีความแตกต่างกัน
2. นักเรียนนักศึกษชายและนักเรียนนักศึกษหญิงมีทัศนะต่อการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบระดับการปฏิบัติงานฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้รับผิดชอบได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ทำให้ทราบระดับการปฏิบัติงานฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาของนักศึกษาในสถานศึกษาที่สังกัดกองต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้รับผิดชอบ ได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา แต่ละสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ทำให้ทราบปัญหาการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาจากทัศนะของนักเรียนนักศึกษา ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมเพื่อสนองตอบนักเรียนนักศึกษานิสิตนักศึกษาแต่ละกองที่สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้ คือ

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษานิสิตนักศึกษานิสิตนักศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ใน 4 งาน ได้แก่ งานแนะแนวอาชีพ และจัดหางาน งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานปกครอง และงานสวัสดิการพยาบาล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนนักศึกษานิสิตนักศึกษานิสิตนักศึกษานิสิตนักศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ จำนวน 62,864 คน แยกได้ดังนี้

กองการศึกษาอาชีพ	15,533 คน
กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา	9,617 คน
กองวิทยาลัยเทคนิค	34,330 คน
กองวิทยาลัยเกษตรกรรม	3,384 คน
รวม	62,864 คน

โดยสุ่มตัวอย่างเพื่อทำการวิจัย 398 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งแยกเป็น

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 กองต่าง ๆ ที่สถานศึกษาสังกัดในกรมอาชีวศึกษา แบ่งเป็น 4 กองคือ

3.1.1.1 กองการศึกษาอาชีพ

3.1.1.2 กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

3.1.1.3 กองวิทยาลัยเทคนิค

3.1.1.4 กองวิทยาลัยเกษตรกรรม

3.1.2 เพศ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

3.1.2.1 เพศหญิง

3.1.2.2 เพศชาย

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการปฏิบัติงานตามทัศนะของนักเรียนนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคได้ 4 งาน คือ

3.2.1 งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน

3.2.2 งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา

3.2.3 งานปกครอง

3.2.4 งานสวัสดิการพยาบาล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมการดำเนินงานในฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 เพื่อพัฒนานักเรียนนักศึกษาให้แก่นักศึกษาที่มีคุณภาพ โดยศึกษาเฉพาะ 4 งาน คือ งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานปกครองและงานสวัสดิการพยาบาล
2. งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน หมายถึง งานให้คำปรึกษาแก่นักเรียนนักศึกษา ผู้ปกครองที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ ประสานงานกับทุกฝ่ายในการแก้ปัญหาให้นักเรียนนักศึกษา ให้คำปรึกษา วางแผนการจัดหางาน แนะแนวอาชีพ การฝึกงานให้แก่

นักเรียนนักศึกษา โดยติดต่อประสานงานกับแหล่งงาน จัดสรรทุนเพื่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพนักเรียนนักศึกษา ติดตามผลการให้คำปรึกษา ผลการลาออกระหว่างการศึกษาประเมินและวิจัยสาเหตุของผู้สำเร็จการศึกษาที่ไม่มีงานทำ และเสนอแนะทางแก้ไข

3. งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา หมายถึง งานดำเนินงานจัดตั้งชมรม องค์การวิชาชีพภายในสถานศึกษาตามระเบียบของกรมอาชีวศึกษา จัดดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่สถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา วันสำคัญของชาติ ควบคุมทะเบียนนักเรียนนักศึกษาวิชาทหาร ลูกเสือและเนตรนารี ดำเนินการขอขกเว้นการเข้ารับราชการทหารของนักเรียนนักศึกษา จัดหาอุปกรณ์กีฬา ถิ่นอำนวยความสะดวกในการฝึกหัดกีฬาและส่งเสริมการศึกษา ในและนอกสถานศึกษา

4. งานปกครอง หมายถึง งานปกครองดูแลนักเรียนนักศึกษา และผู้เข้ารับการศึกษาอบรมให้อยู่ในระเบียบวินัยของสถานศึกษา ประสานงานกับอาจารย์ที่ปรึกษา สารวัตรนักเรียน เจ้าหน้าที่บ้านเมือง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ปกครองในการแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียนนักศึกษา ลงโทษ หรือเสนอการลงโทษนักเรียน และนักศึกษาผู้กระทำความผิด

5. งานสวัสดิการพยาบาล หมายถึง งานที่รับผิดชอบด้านสวัสดิการภายในสถานศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับงานพยาบาลในสถานศึกษา และการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษา แพทย์ และเจ้าหน้าที่อนามัย

6. สถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ หมายถึง วิทยาลัยสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กองวิทยาลัยเกษตรกรรม กองการศึกษาอาชีพ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 41 แห่ง

7. นักเรียนนักศึกษา หมายถึง นักเรียนนักศึกษากองสถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ที่กำลังศึกษาอยู่ตามหลักสูตรของสถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ในปีการศึกษา 2536

8. ทัศนะ หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนนักศึกษาของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ ที่พิจารณาได้จากแบบสอบถาม